

OPPGAVE: Humaniora har en over to tusen år lang tradisjon i Vesten. Drøft hvordan humanistiske fag har blitt forstått og avgrenset i ulike perioder fram til ca. 1800.

Sensorveiledning:

Spørsmålet om hvordan humaniora er blitt definert og avgrenset må ta hensyn til at humaniora som et eget felt på mange måter er noe som kommer til etter 1800. Før 1800 vil det derfor være snakk om hvordan kunnskap om mennesker og det menneskelige, samt synet på fortiden, formuleres og avgrenses.

I forelesningene har jeg hatt en grov todeling når jeg har diskutert humaniora:

- Synet på mennesker og det menneskelige – det man kanskje kan kalle den identitetsbyggende siden ved humaniora
- Synet på kunnskap og de institusjoner man etablerer for å studere den, samt graden av differensiering av et humanistisk kunnskapsfelt

De to sidene henger selvsagt sammen, men jeg fant det nyttig å skille dem. Det finnes mange måter å organisere og inndele dette på, og jeg synes vi skal ha stor takhøyde for hvordan studentene har valgt å gjøre dette på.

Det er nærliggende å dele inn i perioder – de følgende brukes i pensum og i mine forelesninger:

Antikken:

- Menneskelige fellesskap:
  - o Vi basert på dannelse, humanitas
  - o Historier om Oss og De andre: Herodot vs Thukydid
- Kunnskap:
  - o Humaniora vs filosofi, litteratur
  - o Institusjoner: formelle og uformelle
  - o Spennvidde fra positivister og relativister

Middelalder:

- Menneskelige fellesskap:
  - o Jordisk stat, teleologisk, del av guddommelig plan
- Kunnskap:
  - o Guds plan
  - o Humaniora vs teologi, juss
  - o Klostre og universiteter

Renessansen:

- Menneskelige fellesskap:
  - o Jeget oppstår
  - o Men også Vi som forskjellig fra De andre
- Kunnskap:

- Kildekritikk
- Fortid som annerledes, men antikken fremdeles modell
- Humaniora vs naturvitenskap

Opplysningstid

- Menneskelige fellesskap:
  - Jeget i sentrum
  - Universalisme, stadier
- Kunnskap:
  - Mennesket kan resonnere
  - Enhetsvitenskap

Relevant pensum: de delene som omhandler humaniora før 1800 i

- Jordheim et al, Humaniora
- Sandmo, Tid for historie